

KEDVENCEINK IS HORDOZHATNAK SZUPERBAKTÉRIUMOKAT

Veszélyt jelentenek az ellenálló kórokozók

A XXI. század egyik legfenyegetőbb veszélyét jelentik a szuperbaktériumok, állítják a szakértők. Kialakulásukért mindannyian felelősek vagyunk, terjedésüket viszont – észszerű antibiotikum-használat mellett – akár lassíthatjuk is.

Verseny az idővel: évente 700 ezer ember hal meg szuperbaktériumok okozta megbetegedésben.

EGÉSZSÉG TROGMAYER ÉVA

Szuperbaktérium és antibiotikum-rezisztencia. Két szó, amelyet manapság egyre többet hallunk, viszont talán még mindig nem veszünk elég komolyan. Pedig az ellenük folytatott küzdelemben a hétköznapi szintjén is részt vehetünk.

HAMIS ILLÚZIÓ

Évente 700 ezer ember hal meg szuperbaktériumok okozta megbetegedésben szerte a világon. Európában 25 ezer áldozatot szednek minden évben az antibiotikumoknak ellenálló baktériumok. Egyes szakértők attól tartanak, hogy 2050-re többen halnak meg ilyen szuperkórokozók miatt, mint rákban.

Jesztyő jövőkép, joggal fél tőle bárki. Ám tudnunk kell, hogy az antibiotikum-rezisztencia nem egyik napról a másikra alakul ki, éppúgy tehetünk róla, ahogy ellene is.

BAKTÉRIUMRA SZABOTT KEZELÉS

Az antibiotikum szerkezete meghatározza, hogy milyen típusú baktériummal szemben hatékony. Léteznek széles és szűkebb spektrumú gyógyszerek. Ha azonnali kezelésre szorul a beteg, és nem vagyunk benne biztosak, hogy mire lenne pontosan szüksége, akkor jó döntés széles spektrumú gyógyszert adni neki. Ha azonban a tenyésztés eredményéből az látszik, hogy szűkebb spektrumú antibiotikum is elég volna neki, akkor érdemes váltani. Komoly dilemmát okozhat ez az orvosnak, hiszen ilyen esetben hatékony lehet a többféle fertőzésre is alkalmazható gyógyszer, de a szűkebb jóbattestünk vele, ha az adott baktériumfajtaéhoz igazítjuk a kezelést.

– Abban a hamis illúzióban élünk, hogy ha bakteriális fertőzésünk van, akkor az antibiotikum mindenképp meggyógyít. Ez sok esetben igaz, máskor azonban sajnos nem – kezd *dr. Hajdú Edit*, a Szegei Tudományegyetem I. sz. Belgyógyászati Klinikájának infektológusa. Megtudjuk, egyrésztől nem fejlődik olyan iramban az antibiotikum-kutatás, amilyen gyorsasággal a baktériumok változnak, másrészt még mindig helytelenül használjuk ezeket a gyógyszereket.

– Az első és legfontosabb dolog, amit el kellene fogadnunk, az az, hogy nagyon át kell gondolni, milyen fertőzésre kérünk vagy írunk fel antibiotikumot – kezdi *le dr. Hajdú Edit*, és hozzáteszi, nem lehet elégszer elmondani, hogy a vírusokra semmilyen hatással sincsenek az antibiotikumok, és a legtöbb esetben megelőző terápiaként is felesleges a használatuk.

AZ ÁLLATTENYÉSZTÉS IS TERMELI

Rezisztensnek azt a baktériumot nevezzük, ami nem reagál az adott antibiotikumra. Hosszú távon antibiotikum-rezisztencia kialakulásához vezet még a vírusos megbetegedések antibiotikumos kezelésén kívül, ha a fel nem használt

gyógyszerekből származó hulladékok helytelenül kezelik, és így a hatóanyag bekerül a talajvízbe, vagy ha az állattartás területén feleslegesen, megelőzőként alkalmaznak antibiotikumot. Utóbbi esetekben a rezisztens kórokozók nemcsak az állatokkal való közvetlen érintkezés során kerülhetnek át az emberre, de a táplálékláncban keresztül is. *Dr. Hajdú Edit* rávilágít, házi kedvenceink is hordozók lehetnek. Így érdemes nagy figyelmet fordítani az alapvető higiéniai szabályok betartására, akkor is, ha családtagként

Az antibiotikum-rezisztens törzsek a legnagyobb gondot még mindig a kórházakban okozzák, ám hosszú távon úgy látszik, nem feltétlenül marad ez így.

tekintünk kutyánkra, macskánkra.

A baktériumok rendkívül gyorsan mutálódnak, azaz alkalmazkodnak a környezeti körülményekhez, tudjuk meg, ráadásul képesek – még különböző fajok között is – átadni egymásnak a genetikailag módosult, az antibiotikumoktól védő blokkjaikat, így az is elképzelhető, hogy a törzsből csupán egy egyed válik ellenállóvá, marad meg és szaporodik tovább, immár rezisztens példányként.

Ez viszont épp elég ahhoz, hogy akár azonnal vagy később további problémát okozzon.

BÉLFLÓRÁNKBAN ÉLDEGÉLNEK

– Léteznek olyan baktériumok, melyeknek a száma 20 perc alatt megduplázódik, ráadásul az sem ritka, hogy a baktériumok kolonizálják a bélflórát, azaz észrevétel nélkül eléledgelnek a szervezetünkben, és csak akkor okoznak gon-

GLOBALISAN TERJEDNEK

Antibiotikumnak ellenálló gének (ARGs) találhatók az Északi-sarkvidéken, a Föld egyik legtávolabbi, érintetlen térségében. A felfedezés a szuperbaktériumok gyors és globális terjedésére hívja fel a figyelmet. A norvégiai Spitzbergákon, a Kongsfjord térségében gyűjtött talajmintákban mutatta ki egy brit-amerikai-kínai tudóscsoport a blaNDM-1 gének jelenlétét, amelyeket először 11 éve azonosítottak egy kórházi betegben az indiai Újdelhiben. Egy összel közzétett tanulmány szerint mintegy 2,4 millióan halhatnak meg a több antibiotikummal ellenálló, úgynevezett szuperbaktériumok okozta fertőzésekben Európában, Észak-Amerikában és Ausztráliában 2050-ig.

dot, ha valami oknál fogva elszakadnak az eredeti helyüktől, és kikérülnek a bélirendszerből – magyarázza az infektológus, és rámutat, ez egyben azt is jelenti, hogy egyre jobban kell számolni a fertőződések lehetőségével az egészségügyi intézményekben kívüli is.

– Az antibiotikum-rezisztens törzsek a legnagyobb gondot még mindig a kórházakban okozzák, ám hosszú távon, úgy látszik, nem feltétlenül marad ez így – mondja a szakember, és kiemeli, ezért is lenne fontos, ha a háziorvosi gyakorlatban is megjelenne a fertőzések pontos mikrobiológiai beazonosításának igénye. – Ha bizonytalan a diagnózis, akkor tenyésztéses vizsgálattal 2–3 nap alatt kimutatható, hogy valóban szükség van-e antibiotikumos kezelésre, de érvizsgálatot is kérhet az orvos, ami szintén segítséget nyújthat abban, hogy eldöntsék, mi a leghatékonyabb kezelés. Nem minden esetben környé ez, hiszen vannak települések, ahol nehezebb hozzájutni az ilyen vizsgálatokhoz, de mindenképp megoldható – tudjuk meg. Jó, hogy léteznek széles spektrumú antibiotikumok, de jobb, gazdaságosabb és hatékonyabb lenne, ha a kórokozóra specifikusan reagálnánk, elkerülve, de legalábbis lassítva a rezisztencia kialakulását, derül ki.

Sokszor feleslegesen alkalmazunk antibiotikumot.